

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

สิทธิอันเกี่ยวกับชีวิตส่วนบุคคลคือสิทธิในความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิทธิในทรัพย์สินต่าง ๆ และการติดต่อสื่อสาร กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิในชีวิตและร่างกายของตน โดยปราศจากการถูกล่วงละเมิดโดยมิชอบจากบุคคลอื่น สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน หรือที่เรียกว่า “บ้าน” บ้านเป็นสถานที่อยู่อาศัยสามารถอยู่อย่างสงบสุข ปราศจากสิ่งใด ๆ มารบกวน แม้แต่อำนาจของรัฐ ผู้อื่นจะเข้าไปภายในบ้าน โดยปราศจากความยินยอมของผู้อยู่อาศัยได้ไม่

ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้รับรู้และให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนตัวของบุคคลมากขึ้น “สิทธิส่วนบุคคล” หรือ “สิทธิในส่วนตัว” (Right to Privacy) นั้น และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 33 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถาน โดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถาน หรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่คำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติในขณะที่ปัญหาข้อเท็จจริงมีกรณีที่สามารถเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อที่จะกระทำการบางอย่างอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ตามมาตรา 364 กล่าวไว้ว่า ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน จะเห็นได้ว่า ความหมายของคำว่า เคหสถาน ตามที่กฎหมายของไทยตามมาตรา 364 ที่บัญญัติไว้ได้กล่าวถึงแค่คำว่าบุกรุกเคหสถานแต่ไม่ได้กล่าวถึงที่พักอาศัย หรือบ้านพักอาศัยโดยเฉพาะเอาไว้ให้ชัดเจน เพราะผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษที่จะเข้าครอบครองหรือรบกวนการครอบครอง ทั้งที่จริงแล้ว ลักษณะพฤติการณ์การกระทำและเจตนาของผู้กระทำนั้นเป็นยิ่งกว่าความผิดฐานบุกรุก สิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครอง คือ ความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่และสิทธิเข้าบ้าน ดังนั้น บัญญัติของไทยเกี่ยวกับการบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันไว้เพียงเท่านี้ จึงไม่สอดคล้องและไม่มีการแบ่งแยกถึงสถานที่ที่บุกรุกที่พักอาศัยกับบุกรุกทั่วไปไว้ให้ชัดเจน ทั้งที่การกระทำเช่นนี้เป็นการรบกวนความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่ส่วนตัวสิทธิในความเป็นเจ้าของบ้านอันเป็นสิ่งที่กฎหมายจะคุ้มครอง

ดังนั้น การบัญญัติความผิดฐานบุกรุกไว้เป็นความผิดอาญาจึงมีความสำคัญ เพราะในความหมายทั่วไป บุกรุก หมายถึง การล่วงล้ำเข้าไปในที่หวงห้ามหรือล่วงล้ำเข้าไปในสถานที่ของผู้อื่นหรือพลการ หรือที่ ๆ ไม่สมควรเข้าไปโดยมิชอบ เมื่อเปรียบเทียบกับฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ จะพบว่าความผิดฐานบุกรุกมีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ เป็นความผิดที่เกิดขึ้นกับอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น และเป็นการรบกวนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้กระทำความผิดได้เข้าไปเพื่อถือการครอบครองหรือเข้าไปเพื่อรบกวนการครอบครองโดยปกติสุข

จึงพบปัญหากรณีไม่มีการแบ่งแยกการความผิดฐานบุกรุกระหว่างบุกรุกทั่วไปกับบุกรุกบ้านที่พักอาศัยแยกออกจากกันอย่างชัดเจน และปัญหาของการลงโทษผู้กระทำความผิดไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดอย่างแท้จริงและเหมาะสม ทั้งที่เป็นที่แน่ชัดว่าการที่ผู้กระทำได้เข้าไปในบ้านพักอาศัยของผู้อื่นนั้นอาจจะมีเจตนาร้ายแรงกว่าที่จะเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ธรรมดาคือบุกรุกทั่วไป และยิ่งไปกว่านั้นอาจมีเจตนาที่จะไปทำความผิดอื่นร่วมด้วยก็ได้ ฉะนั้นการบุกรุกบ้านพักอาศัยจึงสมควรที่จะได้ลงโทษมากกว่าการบุกรุกธรรมดา

เมื่อพิจารณาถึงความครอบคลุมของบทบัญญัติกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับบทกฎหมายต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการกำหนดความผิดอาญาฐานบุกรุกสถานที่พักอาศัยที่แบ่งแยกออกจากฐานความผิดบุกรุกทั่วไปมีเฉพาะในบทกฎหมายบางประเทศเท่านั้น โดยประเทศเหล่านั้นเป็นกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) จะมีการแบ่งแยกฐานความผิดทั่วไปไว้โดยเฉพาะ เช่น สาธารณรัฐอินเดียและสาธารณรัฐสิงคโปร์ บัญญัติอยู่ประมวลกฎหมายอาญาอินเดีย (The Indian Penal Code) มาตรา 441 และความผิดฐานบุกรุกสถาน “House Trespass” ตามมาตรา 441 ความผิดฐานซ่อนตัวอยู่ในสถาน “Lurking House-trespass” ตามมาตรา 443 และรวมทั้งความผิดฐานบุกรุกโดยทำลายสถาน “House-breaking” ตามมาตรา 445 และกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส จะพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส (French Penal Code) ได้บัญญัติการกระทำอันเป็นความผิดฐานบุกรุกไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยความผิดที่กระทำต่อสิทธิส่วนบุคคล (Offence Against Personality) ความผิดที่กระทบต่อความเป็นส่วนตัว (Offence Against Privacy) ดังที่ได้กล่าวในบทที่ 3 เป็นต้น

ในการกำหนดความผิดอาญาเรื่องการบุกรุกสถานที่พักอาศัยโดยกำหนดเป็นเหตุฉกรรจ์หรือเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นจากความผิดฐานบุกรุกที่มีอยู่แล้วตามประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าการที่ผู้กระทำมีเจตนาและกระทำความผิดฐานอื่นที่เพิ่มเติมมาจากการกระทำความผิดบุกรุกทั่วไป นับว่าเป็นการกระทำที่ควรได้รับการลงโทษ

มากกว่าความผิดบุกรุกทั่วไป และด้วยเหตุผลที่ว่ากระทำเช่นนี้จะกระทำจะสร้างความทุกข์ทรมานหรือความเสียหายที่มากกว่าการกระทำความผิดบุกรุกทั่วไป

ดังนั้นกฎหมายอาญาไทยจึงควรมีการปรับปรุงบทบัญญัติความผิดอาญาเรื่องการบุกรุกเพื่อให้สามารถนำมาบังคับใช้กรณีข้างต้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาทฤษฎีทางอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศเพื่อนำมาศึกษาและเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นความผิดอาญาเรื่องการกระทำความผิดฐานบุกรุกที่เหมาะสมกับประเทศไทย

5.2 ข้อเสนอแนะ

การกำหนดความผิดในเรื่องการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยในรูปแบบนี้มีความแตกต่างจากการกำหนดความผิดอาญาเรื่องการกระทำที่เป็นบุกรุกทั่วไป โดยการกำหนดให้การบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเป็นฐานความผิดขึ้นมาใหม่ฐานหนึ่งแยกต่างหากจากความผิดฐานบุกรุกทั่วไปแบบเดิมที่มีอยู่ โดยเรียกว่าความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

ประการแรก ผู้เขียนเห็นว่ากำหนดเรื่องการบุกรุกตามบทบัญญัติเดิม ยังไม่มีการแบ่งแยกความผิดฐานบุกรุกระหว่างบุกรุกทั่วไปกับบุกรุกบ้านที่พักอาศัยแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นให้บัญญัติความผิดเพิ่มเติมจากเดิม ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 บัญญัติว่า ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือ สำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยบัญญัติเพิ่มเติม วรรคสอง เข้าไป เพื่อให้มีความครอบคลุมมากขึ้น และสามารถนำมาบังคับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 บัญญัติว่า

“ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรเข้าไป หรือ ซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์ หรือ สำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในที่พักอาศัยที่อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่สองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

เหตุผลในการเสนอแนะในเรื่องการแบ่งแยกการความผิดฐานบุกรุกระหว่างบุกรุกทั่วไป กับบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย (Privacy) แยกออกจากกันนี้ ผู้เขียนได้แนวคิดมาจากบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาของอินเดียและสิงคโปร์ ที่เห็นว่าประเทศดังกล่าวมีการบทบัญญัติความผิดบุกรุกที่มีลักษณะเป็นการกำหนดความผิดอาญาฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยที่แบ่งแยกออกจากฐานความผิดบุกรุกทั่วไปมีเฉพาะเอาไว้ เพราะเจตนารมณ์ของประเทศดังกล่าวนี้ต้องการป้องกันการรบกวนในสถานที่ดังกล่าวอันเป็นสถานที่ที่บุคคลเชื่อว่าเป็นสถานที่ที่เดียวที่มีความอิสระ ความเป็นส่วนตัวของเจ้าของที่พักอาศัยนั้นมองว่าสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และเมื่อมีการกระทำความผิดอื่นที่นอกจากการบุกรุกทั่วไปโดยบัญญัติความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยขึ้นมา ก็จะง่ายต่อการบังคับใช้กฎหมายในการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดตามลักษณะของความผิดฐานนั้น ๆ ที่ได้บัญญัติเอาไว้

ประการที่สอง ส่วนของการกำหนดอัตราโทษสำหรับเหตุกรรจ์เรื่องบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรกำหนดโทษเพิ่มขึ้นในลักษณะที่เป็นสัดส่วน โดยอ้างอิงจากฐานความผิดบุกรุก และเป็นการแก้ไขปัญหาที่ได้กล่าวไว้ดังกล่าวข้างต้นถึงสภาพปัญหาว่ากรณีของการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย

โดยระวางโทษสำหรับความผิดฐานบุกรุกโดยมีเหตุกรรจ์ตามมาตรา 365 มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นโทษที่หนักกว่าโทษตามมาตรา 362 ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364 มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยเดิมมีการกำหนดเหตุกรรจ์ของความผิดฐานบุกรุกไว้ในมาตรา 365 โดยปัจจุบันได้กำหนดประเภทของการกระทำที่เป็นเหตุกรรจ์หรือการกระทำที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นมี 3 ลักษณะ ได้แก่

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- (3) ในเวลากลางคืน

ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดเหตุกรรจ์เรื่องการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยนี้ โดยเป็นการกำหนดเหตุกรรจ์เรื่องการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย สามารถกำหนดได้ในอีกรูปแบบหนึ่งคือกำหนดโดยแยกออกมาเป็นอีกมาตราหนึ่งแยกจากมาตรา 365 โดยจะกำหนดเป็นมาตรา 365/1

ซึ่งแนวคิดในการแก้ไขปัญหานี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าเมื่อมีการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัย ที่หมายความรวมถึง ที่พักอาศัย (Privacy) หมายถึง ความเป็นส่วนตัวในบ้านที่พักอาศัย สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง และเป็นสิทธิที่เจ้าของสามารถที่จะควบคุมพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง หรือการที่บุคคลมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะอยู่อย่างสันโดษโดยปราศจากการแทรกแซง การรบกวนจากบุคคลอื่น เป็นสถานที่ที่ผู้อาศัยรู้สึกปลอดภัยในการดำรงชีวิตและการเก็บรักษาที่มีค่าไว้ เมื่อมีการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยแล้ว ถ้าภายหลังต่อมาได้มีการกระทำความผิดอื่นเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกาย หรือการลักทรัพย์ก็จะสร้างความทุกข์ทรมานและความเสียหายที่มากกว่าการบุกรุกธรรมดาทั่วไป โดยการกำหนดเหตุฉกรรจ์เรื่องการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยนี้สามารถกำหนดอีกรูปแบบหนึ่ง คือกำหนดโดยแยกออกมาเป็นอีกมาตราหนึ่งแยกจากมาตรา 365 โดยจะกำหนดเป็นมาตรา 365/1

ประการที่สาม ในส่วนของเรื่องการระวางโทษ ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดเหตุฉกรรจ์เรื่องการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยนี้กำหนดเหตุฉกรรจ์หรือเหตุที่ต้องทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นจากความผิดฐานบุกรุกที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา คือกำหนดโดยแยกออกมาเป็นอีกมาตราหนึ่งแยกจากมาตรา 365 โดยจะกำหนดเป็นมาตรา 365/1 และกำหนดโทษเพิ่มขึ้นอีกสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบุกรุกนั้น เพื่อให้มีความครอบคลุมมากขึ้น และสามารถนำมาบังคับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเสนอรูปแบบดังนี้

มาตรา 365/1 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 362 มาตรา 363 หรือมาตรา 364 วรรคสอง เป็นการกระทำเพื่อที่จะกระทำการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดกระทำความต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ สองในสาม

- (1) โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (2) โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- (3) ในเวลากลางคืน

ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้เขียนเห็นว่าอัตราโทษของการเพิ่มโทษที่เหมาะสมคือการเพิ่มโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยนั้น เนื่องจากเป็นโทษที่เหมาะสมสำหรับเจตนาที่จะเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข ซึ่งเหตุผลที่ผู้เขียนศึกษาประเด็นนี้เพราะว่า อย่างเช่นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้เข้าไปกระทำความผิดโดยได้เข้าไปในห้องทำงานหมอ ห้องส่วนตัว ที่ส่วนตัว แต่ถ้ามีการเข้าไปทำร้าย จะเอาความผิดฐานบุกรุกธรรมดาไปใช้ไม่ได้ เพราะเป็นที่พิเศษ

รวมทั้งความเป็นส่วนตัวในบ้านที่พักอาศัย ตามที่กล่าวไว้ในประการที่สอง และแนวคิดการแก้ไขปัญหากรณีนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วพบว่าการระวางโทษที่แน่นอนอย่างเช่น สาธารณรัฐอินเดียและสาธารณรัฐสิงคโปร์กำหนดโทษไว้ในลักษณะที่เป็นลำดับขั้นตอนตามเจตนาของการกระทำความผิด จึงเป็นแนวทางที่ผู้เขียนนำมาเสนอแนะเพื่อปรับปรุงบทบัญญัติความผิดอาญาเรื่องการบุกรุกเพื่อให้สามารถนำมาบังคับใช้กรณีข้างต้นอย่างมีประสิทธิภาพ